

*До спеціалізованої вченої ради Д 64.051.28
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна*

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Миронюка Романа Вікторовича – на дисертацію Славко Анни Сергіївни на тему «Типологія адміністративно-правових режимів», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Інститут адміністративно-правових режимів останнім часом на теренах нашої держави набуває значного розвитку, оскільки передбачає забезпечення концентрації публічно-правових ресурсів для вирішення нагальних питань якісного та безпечного функціонування держави (режим надзвичайної екологічної ситуації, режим надзвичайної епідеміологічної ситуації, військового або іншого надзвичайного стану, вільної економічної зони та ін.). При тому, що саме поняття «режим» носить невластивий характер з огляду на функціонування та розвитку демократичного суспільства, тому що в деякій мірі обмежує права громадян, іноді без такого обмеження не можливим стає захист переважної більшості пріоритетних їх прав, зокрема права на життя, власність, житло, освіту, належні умови соціального, культурного та економічного розвитку. Тому саме запровадження адміністративно-правових режимів іноді і є основною формою захисту прав та запорукою реалізації гарантій громадян.

У зв'язку з цим слід відмітити, що актуальним дослідницьким завданням яке ставить в своїй науковій роботі авторка - Славко Анна Сергіївна є дослідження типології адміністративно-правових режимів, їх змісту та виокремлення на цій основі пропозицій щодо внесення змін до національного законодавства про правові режими.

З урахуванням вивчення дисертації, її автореферату, аналізу публікацій автора можна стверджувати, що дисертаційне дослідження Славко А.С. являє собою нове за концептуальним підходом та шляхами його реалізації науковим дослідженням, в якому, спираючись на результати критичного аналізу існуючих наукових напрацювань, чинного законодавства, міжнародного досвіду з позицій науки адміністративного права теоретично обґрунтовано ряд нових положень, які стосуються вирішення проблеми запровадження та функціонування адміністративно-правових режимів в Україні, що обумовило актуальність теми дисертації, її наукове значення для розвитку адміністративного права.

Належним необхідно визнати методологічний підхід щодо дослідження, що свідчить про достатній рівень володіння дисертантом загальними та спеціальними методами наукового пізнання та вмінням використовувати їх для вирішення завдань, поставлених у роботі. Достатній рівень наукових узагальнень базується на системному підході. Були також використані інші методи, характерні для наукових робіт з юридичних наук: формально-юридичного аналізу, класифікації, юридичної компаративістики та побудови правової моделі. Методи наукового дослідження обрані із врахуванням його мети та об'єкту наукового аналізу - суспільних відносин, що виникають у сфері дії адміністративно-правових режимів. Методи і прийоми доречно використані для формулювання авторських понять, висновків та рекомендацій, в тому числі – щодо внесення змін до чинного законодавства з метою забезпечення його адаптації до міжнародних стандартів функціонування адміністративно-правових режимів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

Наукові положення, рекомендації та висновки представленого дисертаційного дослідження є належним чином обґрунтованими та достовірними, оскільки обумовлені системним аналізом наукових праць за даним напрямком дослідження, законодавства та правозастосовної практики

низки зарубіжних країн.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у виявленні правових закономірностей запровадження та функціонування адміністративно-правових режимів в Україні та світі. В основу виявлення закономірностей розвитку покладено сучасні підходи щодо типології (видів) адміністративно-правових режимів в Україні та підстав їх запровадження спираючись на Концепцію адміністративної реформи.

Загальне позитивне враження від представленого дослідження підкріплюється результатами, які характеризують його **наукову новизну**.

Зокрема, автором уперше запропоновано оптимальну модель типології адміністративно-правових режимів, до якої входять п'ять типів адміністративно-правових режимів, зокрема надзвичайні, установчі, предметні, контрольно-сервісні та пільгові режими та сформульовано пропозиції щодо внесення змін до чинного законодавства, ґрунтуючись на загальних закономірностях правового регулювання у межах описаних типів. Запропоновано основні та додаткові критерії, які дають можливість здійснювати градацію адміністративно-правових режимів, в основу якої покладено мету введення в дію режиму, мета режиму, носій режиму, засоби забезпечення режиму та результат впливу режиму на права людини.

Привертає увагу положення відповідно до якого автором запропоновано критерії існуючих в юридичній науці та законодавстві систематизації (класифікації) адміністративно-правових режимів.

До наукових здобутків роботи слід віднести визначення балансу розмежування адміністративно-правових режимів, за метою їх створення, режиму діяльності органів публічної влади та їх компетенції, широти та меж обмежень прав громадян. На підставі чого автором запропоновано виокремити такі типи адміністративно-правових режимів: надзвичайні, установчі, предметні, контрольно-сервісні та пільгові режими.

Конструктивними та обґрунтованими є запропоновані автором напрями забезпечення функціонування окремих адміністративно-правових режимів,

зокрема запропоновано визначити новий вид судових експертиз та експертних досліджень – експертизу відходів, для чого необхідно внести відповідні зміни до Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, запропоновано розробити і затвердити Порядок надання дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

Свідченням формування в роботі цілісного уявлення щодо удосконалення адміністративно-правових засад забезпечення адміністративно-правових режимів, шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про правовий режим воєнного стану», «Про боротьбу з тероризмом», «Про правовий режим воєнного стану», «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», «Про державний реєстр виборців» та «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Вказані положення наукової новизни можуть бути використані для проведення наукових досліджень, удосконалення чинного законодавства, особливо тієї його частини, яка стосується забезпечення прав громадян підчас введення адміністративно-правових режимів.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях. Основні теоретичні висновки та практичні рекомендації, що містяться у дисертації, викладені у дев'яти наукових статтях, серед яких дві в зарубіжних виданнях а також восьми тезах доповідей на науково-практичних конференціях і круглих столах.

Усі основні висновки і рекомендації, отримані в процесі здійснення дослідження, знайшли відображення у наукових публікаціях.

Дисертаційне дослідження виконане автором самостійно з використанням останніх досягнень теорії адміністративного права. Усі сформульовані в ньому положення, висновки та пропозиції обґрунтовані на основі особистих досліджень автора. Автор для аргументації власних

положень і висновків використовував напрацювання інших учених, на які обов'язково робилися посилання.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України.

Також слід відмітити стан та можливості впровадження результатів означеного дослідження, зокрема в: науково-дослідній сфері – для подальших наукових досліджень із відповідної тематики, нормотворчій діяльності – для вдосконалення законодавства, що визначає правові засади функціонування адміністративно-правових режимів в Україні; практичній діяльності – як рекомендації, спрямовані на вдосконалення та оптимізацію застосування законодавства про адміністративно-правові режими, освітній діяльності – під час викладання студентам закладів вищої освіти дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», «Адміністративний процес».

Дискусійні положення дисертаційного дослідження. У цілому позитивно оцінюючи дисертацію Савко А.С., необхідно висловити ряд зауважень, звернути увагу на твердження, що викликають сумніви та можуть слугувати підґрунтям для дискусії під час її захисту:

1. Слід було б утриматись від викладення положення наукової новизни роботи, в якому визначено, що автором вперше надано авторське визначення адміністративно-правового режиму як сукупності правових засобів, переважно заборон і зобов'язань, за допомогою яких специфічно врегульовано чітко окреслену в часі/просторі/за колом осіб сферу адміністративно-правових відносин. Адже це певним чином тавтологія «автором вперше надано авторське визначення», це і так зрозуміло адже автором не може бути надано вдруге одне і теж визначення. Крім того в науковій літературі існує безліч авторських визначень цього поняття, про що Ви і самі вказуєте.

2. Не коректно визначені окремі положення інформаційної та

емпіричної основи дисертаційного дослідження як «дані практичного характеру», до яких віднесено правова публіцистика, статистичні матеріали, адже це можуть бути результати діяльності певних суб'єктів владних повноважень, які забезпечують функціонування адміністративно-правових режимів або судові рішення у справах про їх порушення. Крім того в основу емпіричних даних дисертаційного дослідження виконаного в Україні і для України не можна ставити звітність Світового банку, така інформаційна звітність хоча і по Україні є додатковим емпіричним матеріалом.

3. Не переконливою є пропозиція автора щодо віднесення критеріїв або складових на яких будується типологія адміністративно-правових режимів такого елементу як «носій режиму». Зазвичай складовими адміністративно-правових режимів є: підстава введення, процедура введення, суб'єкти, що забезпечують публічне адміністрування, суб'єкти на які поширюється дія режиму, об'єм та межі їх повноважень та прав; конституційні гарантії. Тому хотів би почути думку автора щодо включення такого елементу в типологію адміністративно-правових режимів.

4. Слід відмітити досить змістовну роботу проведenu автором щодо аналізу законодавства, виокремлення його прогалин щодо регулювання адміністративно-правових режимів та висловлення низки пропозицій щодо його удосконалення, на що мною було вже звернуто увагу. В межах значеного, погоджуючись з пропозицією автора про необхідність визначити новий вид судових експертиз та експертних досліджень – експертизу відходів, в той же не можна формулювати положення роботи таким чином «запропоновано розробити і затвердити Порядок надання дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами», адже у цьому випадку необхідно визначити, яким чином ці пропозиції були реалізовані (чи були вони направлені суб'єкту, який уповноважений приймати такий НПА?).

5. В роботі відсутні положення, які б дали можливість зрозуміти однозначну позицію автора щодо віднесення чи не віднесення до адміністративно-правових режимів – режим надзвичайної епідеміологічної

світ так і в Україні. Тому хотів почути думку автора щодо визнання (не визнання) даних обставин як підстави для введення адміністративно-правових режимів та його законодавчого забезпечення.

В цілому зазначені зауваження не впливають на позитивну оцінку виконаної роботи і характеризують її новаторський характер та складність предмету наукового аналізу, що викликає бажання дискутувати.

На підставі викладеного, слід резюмувати, що дисертація «Типологія адміністративно-правових режимів» є завершеною самостійною працею, в якій отримано ряд нових науково обґрунтованих теоретичних результатів, що в сукупності вирішують важливу наукову проблему визначення типології адміністративно-правових режимів та порядку їх функціонування. Вона відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок присудження наукових ступенів» від 24 липня 2013 року № 567 щодо докторських дисертацій, а її автор – Славко Анна Сергіївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Роман МИРОНЮК

Підпис Миронюка Р.В. засвідчую
Проректор Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України

Лариса НАЛИВАЙ

